

PORADNIK PRAWNY

Nr 1/2019

Dziedziczenie ustawowe i testamentowe

HONESTE VIVERE
FUNDACJA

CZY WIESZ ŻE?

Dziedziczenie spadku wynika z ustawy albo z testamentu.

Dziedziczenie ustawowe następuje wtedy, gdy spadkodawca nie sporządził testamentu albo gdy żadna z osób, które powołał sporządzając taki dokument, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

Kto dziedziczy po zmarłym spadkodawcy, który nie pozostawił testamentu?

Zasady dziedziczenia ustawowego uzależnione jest od wskazanych w Kodeksie cywilnym grup dziedziczenia, które wskazują osoby uprawnione do dziedziczenia po zmarłym spadkodawcy wraz z ich udziałami oraz kolejnością dziedziczenia:

GRUPY DZIEDZICZENIA

GRUPA
I

MAŁŻONEK I DZIECI

GRUPA
III

DZIADKOWIE (JEŚLI NIE
ŻYJĄ TO ICH ZSTĘPNI -
DZIECI, EW. WNUKI ITD.)

GRUPA
V

GMINA I SKARB
PAŃSTWA

GRUPA
II

MAŁŻONEK I RODZICE
SPADKODAWCY (JEŚLI
RODZICE NIE ŻYJĄ TO
ICH ZSTĘPNI - DZIECI,
EW. WNUKI ITD.)

GRUPA
IV

PASIERBOWIE
KTÓRYCH RODZICE
NIE DOŻYLI SPADKU

Pierwsza grupa spadkobierców to małżonek i dzieci spadkodawcy. W razie braku dzieci spadkodawcy, dziedziczy druga grupa spadkobierców, tj. małżonek i rodzice spadkodawcy. W razie wcześniejszej śmierci rodzica w jego miejsce dziedziczy ewentualne rodzeństwo spadkodawcy lub jego zstępni, jeżeli dany brat czy siostra nie dożyli otwarcia spadku. W razie braku osób uprawnionych do dziedziczenia w drugiej grupie spadkobierców, dziedziczy trzecia grupa spadkobierców, tj. dziadkowie, a jeżeli którykolwiek z dziadków nie dożył otwarcia spadku, w jego miejsce dziedziczą jego zstępni.

Kolejną grupą spadkobierców są pasierbowie, których rodzice biologiczni nie dożyli otwarcia spadku. Należy jednak dodać, że w razie prawomocnego przysposobienia (popularnej adopcji), taka osoba dziedziczy po zmarłym przysposabiającym tak, jakby była ich dzieckiem. W przypadku braku spadkobierców z poprzednich grup spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy. Jeżeli ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa.

Jak dziedziczą nieślubne dzieci lub dzieci adoptowane?

Prawo spadkowe nie rozróżnia dzieci z formalnych związków oraz dzieci spoza takich związków. Wszystkie dzieci spadkodawcy co do zasady dziedziczą na takich samych zasadach. Należy również przypomnieć, że prawomocnie przysposobione (adoptowane) dzieci spadkodawcy dziedziczą na równi z dziećmi biologicznymi.

Jak napisać testament?

Wyróżnia się zasadniczo dwie podstawowe formy spisanego testamentu – tj. w formie aktu notarialnego lub sporządzonego własnoręcznie. Testament w formie aktu notarialnego sporządza notariusz na podstawie oświadczeń i dyspozycji osoby, której dotyczy. Dla ważności testamentu wystarczy jednak własnoręczny testament napisany długopisem na zwykłej kartce papieru. Należy jednak pamiętać, by swoją ostatnią wolę wyrażoną w tak sporządzonym testamencie spisać własnoręcznie, a następnie wyraźnie i samodzielnie podpisać, wpisując dodatkowo datę jego sporządzenia.

Czym jest zachówek?

Jest to część spadku należna osobom najbliższym zmarłego niezależnie od tego, kto został przez niego powołany do spadku w testamencie. W praktyce może być egzekwowany wtedy, gdy zmarły pozostawił testament, w którym albo w ogóle pominął osoby najbliższe, albo zapisał im zbyt małą część majątku. Problem zachowku w praktyce nie istnieje, gdy osoby do niego uprawnione otrzymają w spadku po zmarłym lub w formie darowizny zaliczanej na poczet spadku część majątku równą lub wyższą od tej, jaka należałaby się im z racji zachowku.

WAŻNE!

- Obecnie spadek zasadniczo przyjmuje się z dobrodziejstwem inwentarza, takie przyjęcie spadku polega na tym, że spadkobierca wprawdzie przyjmuje spadek, ale jego odpowiedzialność za długi spadkowe ograniczona jest jedynie do wartości majątku pozostawionego przez spadkodawcę.
- Małżonek w trakcie prawomocnie orzeczonej separacji lub postępowania rozwodowego, jak również były małżonek oraz partner z nieformalnego związku mogą dziedziczyć tylko jeżeli spadkodawca przewidzi to w sporządzonym i ważnym testamencie.

O FUNDACJI

Fundacja Honeste Vivere jest ogólnopolską organizacją pozarządową z siedzibą w Warszawie. Głównym celem naszej działalności jest kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa oraz upowszechnianie wiedzy na temat wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich.

Nasze działania skierowane są m.in. do osób fizycznych, w szczególności do grup społecznych o najszerszym dostępie do porad prawnych i obywatelskich.

Na terenie całej Polski Fundacja prowadzi wiele punktów, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna i/lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

**PO WIĘCEJ INFORMACJI
ZAPRASZAMY NA:**

www.powiat.zgierz.pl

www.honestevivere.org

www.facebook.com/fundacjahonestevivere

**FUNDACJA
HONESTE VIVERE**

ul. Amałowicza – Tatarska 7,
04-474 Warszawa

www.honestevivere.org

telefon: 022 379 75 92

fax: 022 349 26 20

e-mail: kontakt@honestevivere.org